

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 28 augustus 2014

MEDITATIE

Een ootmoedige bede

Het volk van Israël verkeert in ballingschap. De Heere heeft in Zijn lankmoedigheid lang gewaarschuwd voor het komende oordeel. Het volk wilde niet horen en toen is het oordeel gekomen. Stad en tempel zijn verwoest, het land is een verlaten wildernis.

Daar zitten zij in Babel en klagen: "Aan de rivieren van Babel, daar zaten wij, ook weenden wij, als wij gedachten aan Sion. Wij hebben onze harpen gehangen aan de wilgen die daarin zijn". Maar de Heere Die nooit laat varen het werk wat Zijn hand begon, gaat in Babel een deel van het volk in de schuld brengen. Niet allen, want velen voelen zich thuis in Babel. Maar toch is er nog een deel naar het eeuwig welbehagen Gods, dat de oorzaak bij zichzelf leert zoeken. Wat een wonder als de mens gaat leren waar de oorzaak van al zijn ellende ligt. Dan worden er hete tranen

Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt, dat de bergen van Uw aangezicht vervloten.

Jesaja 64:1

geschreid vanwege de zonde, die gedaan zijn tegen een goeddoend God. Dan wordt het verborgene gezocht en de schuld beleden voor Gods aangezicht. Dan wordt het waar wat David zingt in Psalm 51: "Want ik gevoel de grootheid van mijn kwaad; Mijn zonde zie 'k mij steeds voor ogen zweven; 'k Heb tegen U, ja, U alleen, misdreven; Uw wil en wet, hoe heilig, stout versmaad". Kennen wij die bedelaarsgestalte voor Gods heilig aangezicht? Die overtuiging van zonde, gerechtigheid en oordeel. Die ons in de weg van ontdekking doet buigen en belijden: "Ik heb gedaan wat kwaad was in Uw oog; Dies ben ik, Heer', Uw gramschap dubbel waardig; 'k Erken mijn schuld, die U tot straf bewoog; Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig". Dat is een volk dat aan Gods kant mag vallen. En die het met de ballingen in Babel uitroept: "Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt". Die door Gods Geest wordt stilgezet, krijgt met een hemel te doen die door onze diepe val in Adam is toegesloten. De gemeenschap met God is verbroken. Een smartelijke les om te moeten leren dat wij met al ons doen en laten hem niet meer kunnen openen. En dan lezen wij in Genesis 3: "En Hij dreef den mens uit, en stelde cherubs tegen het oosten des hofs van Eden, en een vlamming lemmer eens zwaards, dat zich

omkeerde, om te bewaren den weg van den boom des levens". Die weg terug is afgesloten. Als dat geleerd wordt, dan wordt het onmogelijk om nog ooit zalig te worden. Dan krijgen we een Ander nodig. Dan roepen we het uit: "Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt, dat de bergen van Uw aangezicht vervloten". Maar dan het wonder dat we in Openbaring lezen van een nieuwe Boom des levens in het nieuwe Jeruzalem: "In het midden van haar straat en op de ene en de andere zijde der rivier was de Boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende Zijn vrucht; en de bladeren des Booms waren tot genezing der heidenen". Een Boom Die gedurig vruchten draagt en zelfs tot genezing der heidenen is. Maar ook in het midden van haar straat, dat wil zeggen, voor allen toegankelijk. Hoe kan dat? Dat kan omdat er tussen Genesis en Openbaring Bethlehem ligt, waar Gods enige Zoon geboren wilde worden in een beestenstal en de menselijke natuur wilde aannemen. Hoe kan dat dan? Dat kan omdat er tussen Genesis en Openbaring Golgotha ligt, waar Gods eniggeboren Zoon Zichzelf heeft geofferd aan het vloekhout der schande. Daar is de hemel voor Hem gesloten. Daar verborg de Vader Zijn liefelijk aangezicht voor Zijn eniggeboren Zoon, als de toorn Gods Hem verteert. Daar heeft Hij borgtochtelijk en plaatsbekledend aan het recht Gods genoegdoening gegeven. Maar als vrucht op Zijn arbeid zal de hemel gescheurd worden voor al de Zijnen. Zo is er in Hem een verse en levende weg tot de nieuwe Boom des levens. Kent u die weg? Kent u die Borg? Hij heeft Zelf gebeden in het hogepriesterlijk gebed: "En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den enigen waarachtigen God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt". Buiten Hem is God een verterend vuur en een eeuwige gloed bij Wie niemand wonen kan. Buiten deze Middelaar Gods en der mensen Jezus Christus zult u eeuwig omkomen. Zijn gerechtigheid moet onze gerechtigheid worden, door het geloof omhelsd en geëgend (zondag 23). Met min-

Inhoud

- 1 Een ootmoedige bede
- 2 Keizer Augustus
- 3 Stem uit het verleden
- 4 Wat is waarheid?
- 5 Even maar...
- 6 De leeruitspraken van 1931 (10)
- 7 Voor jong en oud (3)
- 8 Als het op school niet vanzelf gaat ... (2)
- 9 Wijsheid en wetenschap
- 10 Kerk in mobilisatietijd (2)
- 11 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 12 Kerkdiensten

der kan het niet. Dan mocht ons aller bede wel zijn: "Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt, dat de bergen van Uw aangezicht vervloten". Opdat wij op de leerschool van vrije genade onderwezen werden door de hoogste Profeet en Leraar ter gerechtigheid. Hij wil nog onderwijzen.

Hij zal nog toebrengen. De dichter van Psalm 25 zegt: "Wie Hem need'rig valt te voet, zal van Hem Zijn wegen leren". Hij heeft nog nooit een ware bidder laten staan.

Terwolde,

ds. K. Boeder

Keizer Augustus

19 augustus 0014 gestorven

Elke keer als het kerstevangelie gelezen wordt, passeert zijn naam: keizer Augustus. Hij was de vorst die een volkstelling gebood. Als gevolg daarvan gingen Jozef en Maria op reis naar Bethlehem, zoals Lukas 2:1 ons duidelijk maakt. Waarom? Om greep te krijgen op het innen van belasting? Het werven van soldaten? Dat zijn slechts vermoedens.

Augustus betekent de verhevene, maar die naam ontving hij niet bij zijn geboorte. Hij kwam op 23 september 63 voor Christus in Velletri - zuidelijk van Rome - ter wereld en heette Gaius Octavianus. Meestal werd hij kortweg Octavianus genoemd. Zijn vader droeg dezelfde naam en was grootgrondbezitter en een belangrijk ambtenaar.

Waarschijnlijk heeft hij zijn ouders nauwelijks gekend. Zijn vader stierf toen hij bijna vijf jaar oud was. Zijn grootmoeder Julia ontfermde zich over het kind. Julia was een zus van Julius Caesar. Deze veldheer, een van de beroemdste Romeinen, adopteerde hem. Zijn oudoom deelde hem, toen hij nog maar vijftien was, al belangrijke taken toe. Ook aan zijn militaire scholing werd aandacht besteed. Op zestienjarige leeftijd vergezelde Octavianus Julius Caesar reeds tijdens een expeditie naar Spanje. Hij leerde ook trouw te zijn. Dat bleek onder meer uit het feit dat hij later zelf zijn lievelingspaard begroef. Maar in 44 voor Christus overleed zijn oudoom Julius Caesar, na deze talentvolle Octavianus tot zijn erfgenaam te hebben benoemd. De Romein Suetonius schreef over hem: "Hij voerde uit wat hij meende dat Caesar gewild zou hebben." Trouw bleef hij even-

eens aan zijn vrouw Livia, met wie hij vijftig jaar getrouwd geweest was. En recht was recht: hij verbande zelfs zijn eigen dochter Julia voorgoed uit Rome, na een zedenschandaal.

Toen Julius Caesar overleed, brak er een onstabiele periode aan, met veel strijd, intriges en moorden. Maar uiteindelijk wist Octavianus de burgeroorlog te beëindigen en vrede, rust en welvaart te brengen. Alleen de Germanen kreeg hij nooit echt goed onder de knoet. Onder leiding van hun aanvoerder Arminius - uiteraard slechts een naamgenoot van Gomar - bleven zij

zich verzetten. Met geweld maakte Octavianus een einde aan de oude Romeinse republiek en ruimde menig tegenstander uit de weg. De senaat gaf hem als consul volmachten. Men spreekt van het vreedrijk van de Romeinen, de 'pax romana'. Als eerbewijs benoemde de senaat hem in 27 voor Christus tot Augustus, de verhevene. Octavianus was de eerste keizer van het Romeinse rijk, de caesar Augustus. Zo geschiedde het. In het Rome van Augustus bloeiden kunsten en wetenschappen, wel veertig jaar lang. Augustus zei terecht: "Ik trof een stad aan in baksteen en laat een stad na in marmer." Op vele plaatsen liet Augustus beelden voor zich oprichten. De bewaard gebleven exemplaren tonen een energieke heerser, een stoere militair die boven alles uittorent. De werkelijkheid was echter anders... De keizer was juist klein en maakte fysiek geen enkele indruk, volgens tijdgenoten.

Wonderlijk hoe de Heere in Zijn heilsplan ook niet-Joden gebruikt. Soms weten wij hun naam niet eens. Zo was er ooit een volstrekt onbekende man in Sichem die Jozef meedeelde dat zijn broers naar Dothan doorgereisd waren. Als zijn broers hem er niet als slaaf hadden verkocht, was hij, althans volgens onze berekening, nooit de Zafnath Paänéah geworden voor "gans Egypteland" en zijn eigen familie. En werd Juda niet de stamva-

Keizer Augustus

der van Hem, Die in de tijd van keizer Augustus geboren stond te worden... Augustus... de Romeinse goden wilde hij vereren. Zijn neef Marcellus kreeg daartoe geld om in Rome een fraaie tempel voor Apollo op te richten. Had Herodes de Grote voor Hem nog enige belangstelling, de God van de Joden was Augustus totaal vreemd.

Over Augustus zwijgt de Bijbel verder. Aan de Middeleeuwse legende dat hij in een visioen Maria en Christus gezien zou hebben, kunnen we beter voorbijgaan. Was deze keizer voor de Romeinse geschiedenis van eminent belang, voor de heilshistorie bleef zijn rol slechts tot de volkstelling beperkt. In die heilshistorie waren de kribbe, en het kruis dat onder zijn opvolger Tiberius op Golgotha is opgericht, belangrijk. De grote vredevorst zelf was niet meer dan een pion op een schaakbord bij de aardse wandel van de grootste Vredevorst. Dat heeft Augustus zelf nooit geweten.

Zelf schatte hij zijn rol heel anders in. Kort voor zijn sterven verzamelde hij zijn vrienden en getrouwen rondom zijn bed. Augustus vroeg met gevoel voor drama of hij zijn rol in - zoals hij dat noemde - de komedie van het leven goed had gespeeld. En als dat naar hun oordeel zo was, moesten zij hem met handgeklap uitgeleide doen van het toneel. Vol overtuiging deden zij dat. Zo stierf de keizer - na 43 jaar de macht te hebben uitgeoefend - onder hun applaus... En het glorieus Romeinse rijk zelf? In 407 stortte dit voorgoed ineen. Maar dat had Daniël immers al lang daarvoor aan Nebukadnézar geprofeteerd (Dan. 2)?

Op 19 augustus van het jaar 14, de maand die zijn naam draagt, stierf Augustus, nu dus 2000 jaar geleden. Velen is het ontgaan. Was zijn 2000ste geboortedag in 1937 voor Mussolini nog een reden om een herdenkingsjaar af te kondigen - met hemzelf natuurlijk in de rol van een eigentijdse Augustus! - nu was zijn dood alleen voor historici een feit om er bij stil te staan.

Toch heeft het leven van Octavianus Augustus ook ons nog wel iets te zeggen. Hij speelde een bijrol tijdens de geboorte van de Vredevorst voor Zijn Kerk. Hoe is dat bij ons, ambtsdragers, kosteren, organisten, kerkleden? Zijn wij slechts "steigerhout", vervullen wij een bijrol, om de Kerk op aarde te vestigen, net als Augustus die had? Of zijn we werkelijk lid van dé Kerk?

Ds. F. Costerus
1635-1703

De noodzakelijkheid van de wedergeboorte (2)

Jezus antwoordde en zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, tenzij dat iemand wederomgeboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.

Johannes 3:3.

Ja, God is alleen de werkende Oorzaak. In het eerste ogenblik, waarin de zondaar eigenlijk wordt wedergeboren en het geestelijk leven ontvangt, werkt hij niet mee; want gelijk een dode niets kan doen tot zijn levendmaking, zo kan ook de dode zondaar zichzelf niet levend maken; maar het is de Heere, Die het leven in hem voortbrengt. Ef. 2:4,5; Ez. 36:26,27. Maar in de voortgang, in de dadelijke uitwerking, in de oefening van boetvaardigheid en bekering, hetwelk op en uit de wedergeboorte vloeit en volgt, werkt de mens ook; God als de eerste en voorname, en de mens als de tweede en onder-oorzaak; ja, men kan zeggen: als de naaste oorzaak. Want het is God niet, Die berouw heeft, Die over de zonde treurt, Die Zijn leven betert, Die matig, rechtvaardig en Godzalig leeft, maar het is de mens, welke wedergeboren zijnde, dat doet door de levendmakende beweging van Gods Geest. Hieruit ontstaat die manier van spreken, dat de wedergeborenen zichzelf reinigen en heiligen. *En een iegelijk die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is*, 1 Joh. 3:3. *Laat ons onszelven reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods*, 2 Kor. 7:1.

Hieruit alleen ziet gij dan wel dat de wedergeboorte een vollediger geboorte is dan onze eerste. De eerste geschiedt aan de mens, die tevoren niet was, maar deze wordt gewrocht in de mens, die is, maar bedorven. Door de eerste geboorte ontvangt de mens het beeld van Adam, van zonde en dood. *Adam gewon een zoon naar zijn gelijkheid, naar zijn evenbeeld*, Gen. 5:3. *Zie ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen*, Ps. 51:7. Maar door de wedergeboorte ontvangt hij het beeld van Christus; *Mijne kinderkens, die ik wederom arbeid te baren, totdat Christus een gestalte in u krijgje*, Gal. 4:19. De deugden en volmaaktheden, welke in de Heere Jezus zijn, zetten hun beeld en afdruk in de ziel. De eerste geboorte brengt niet alleen een zondig, maar ook een sterfelijk leven voort; de wedergeboorte een geestelijk en eeuwig leven. Daarom zegt Petrus in de aangehaalde plaats dat wij zijn wedergeboren tot een levende hoop.

Op deze wedergeboorte dringt de Heere Jezus aan, en toont dat zij noodzakelijk is; ja, zo noodzakelijk, dat niemand het Koninkrijk Gods zien kan, indien hij niet wederom geboren wordt.

Uit: *De geestelijke mens*, Florentius Costerus, Barneveld 2001

Wat is waarheid?

Een evangelisatiefoldertje met deze titel krijg ik uitgereikt op een plein in Haarlem. Het bevat veel waardevolle teksten en mooie gezegden. Over God, Die je niet kunt zien, maar er wel is. Let maar op het heelal en de natuur. En over ons staan t.o.v. God. "Wij staan dus niet in een juiste verhouding tot God". Er staan Bijbelse waarheden in over Jezus Christus. Maar wat zegt de folder over verzoening met God? Over het krijgen van ware vrede? Over de kern van ons bestaan in relatie tot de Heere? Ik citeer: "Het wil zeggen dat ieder mens, die eenvoudig in zijn hart wil aannemen dat Jezus Christus, mens en God, voor hem of haar zijn leven gegeven heeft en opgestaan is uit het graf, die zal God zelf Zijn vrede geven". Bevat de folder de volle waarheid?

Jongeren

Ik herinner me een bezoek met een schoolklas aan Stichting De Hoop in Dordrecht. We wandelen over het terrein onder leiding van een ex-verslaafde, die ondertussen zijn levensverhaal vertelt. Jeugdijaren, verslaving, leven in de goot, criminaliteit. Wat indringend!

Totdat... hij in contact komt met De Hoop en tijdens een kerkdienst zijn leven door Jezus is veranderd. Door Zijn kracht gered. Leerlingen mogen vragen stellen. In één van de antwoorden horen we: "Het kan nooit meer stuk. Jezus redt me altijd en helpt overal, wat er ook gebeurt". Op de terugreis in de bus vraagt één van de leerlingen aarzelend: "Meneer, dat van die meneer, die ons rondleidde, dat is toch wel erg evangelisch...?" Ik denk bij mezelf: "Zou alleen het beluisteren van de volle waarheid jaloers maken"? Een ander voorbeeld. In het voorgesprek met een aanstaand bruidspaar stel ik als trouwambtenaar heel vaak de vraag: "Wat heb je van thuis, van je ouders in de opvoeding meegekregen? Wat waren de belangrijkste dingen die je hebt geleerd? Wat wil je graag, als je zelf ook een gezinnetje mag krijgen, overnemen van thuis?" Heel vaak bevat de beantwoording facetten als leren aanpakken, goede verzorging, fijne sfeer, staan altijd voor me klaar, gezellige onderlinge band etc. Zeer zelden komt er iets naar voren over de godsdienstige opvoeding, het vrezen en dienen van de Heere,

het ene nodige en het perspectief van de eeuwigheid. Het religieuze aspect komt wél aan de orde bij luitjes die in een ander kerkgenootschap trouwen. Daar spreekt men - zo blijkt - gemakkelijker over God, de kerk en het geloof. Dat moet ons toch tot nadenken stemmen. Dat heeft ons iets te zeggen. Anderzijds moeten we de inhoud van de godsdienstige beleving eerlijk toetsen aan Gods Woord. Zo citeer ik een lied van een van de vele trouwkaarten uit mijn plakboek. "Samen in de naam van Jezus. Heffen wij een loflied aan. Want de geest spreekt alle talen. En doet ook ons elkaar verstaan. Samen bidden, samen zoeken. Naar het plan van onze Heer. Samen zingen en getuigen. Samen leven tot zijn eer". Wat kun je je beschaamd voelen bij het lezen van deze tekst. Kom ik uit voor Zijn naam? Wat horen en zien anderen van mij? Leef ik tot Zijn eer? Anderzijds mis je in deze godsdienstbeleving enige verwondering, verwaardiging, vernedering en verootmoediging. Dat eenzijdige werk Gods in het hart van een verdorven en verloren mens. Redding komt toch van EEN kant!

Ouderen

't Is al even geleden dat in een klas de persoonlijke basisgegevens door elke leerling zelf moesten worden gecontroleerd. Adres, naam ouders, kerkgenootschap... Eén van de jongens spreekt me aan met: "Meneer, wij zijn van kerk veranderd". Ik muiter het op de lijst en vraag hem later waarom ze naar een andere kerk zijn gegaan. "M'n ouders vinden dat Ds. X. de deur maar op een kier zet, maar ze vinden dat die juist wagenwijd open moet staan". Wat moet ik de jongen antwoorden? Wat is gepast? Moet ik wel wat zeggen? Gaat het hier om de waarheid of slechts om een bijzaak? Wat is eerlijk? Wat is Bijbels? De Heere nodigt toch welmenend? Heel echt: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt". Je kiest je woorden richting die leerling. "Ik snap je ouders heel goed. Bij de Heere is ook veel genade. Maar weet je wat die dominee misschien bedoelt? Als iemand ziet dat hij de deur zelf heeft dicht gooid, dan is het al een wonder als die op een kier staat. Begrijp je dat?" Nog een voorbeeld. De laatste tijd kom ik nog weleens in contact met oudlerlingen, nu ouders met pubers. Bijvoorbeeld tijdens een CGO-P avond in een van onze gemeenten. Wat doet het dan goed als je naast warme betrokkenheid, serieuze belangstelling en eerlijke verlegenheid ook iets

Wat doet het dan goed als je naast warme betrokkenheid, serieuze belangstelling en eerlijke verlegenheid ook iets merkt van het dienen van de Heere.

merkt van het dienen van de Heere. Het “worstelend” opvoeden van de kinderen. Je zou het nestgeur kunnen noemen. Heel anders is het wanneer je in krant of tijdschrift iets “principieels” leest van een oud-leerling, waarin spot, aversie en een afzetten tegen de leer van het ouderwetse kerkverband merkbaar zijn. Zou je het - misschien wel wat scherp - mestgeur mogen noemen? Eén letter verschil. Een wereld van verschil...?

Wat is waarheid?

Het is de vraag van Pilatus aan Jezus (Johannes 18:38) Hij ondervraagt de Heere in het rechthuis. Wil weten of Hij de koning der Joden is. De Heere antwoordt: “Hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben ik in de wereld gekomen, opdat Ik der waarheid getuigenis geven zou. Een iegelijk die uit de waarheid is, hoort Mijn stem”. Kanttekening 53 zegt: “Dat is, die door het Woord der waarheid wedergeboren

is, en dienvolgens de zaligmakende waarheid liefheeft”. En kanttekening 54 noemt het horen van Zijn stem: “Een gaarne horen, alzo dat hij dezelve aanneemt en gelooft”. Wanneer we deze woorden van de Zaligmaker, met de uitleg van de kanttekenaren door Gods Geest ter harte mogen nemen, krijgen we echt antwoord op de vraag “Wat is waarheid?”

Barneveld,

A. Karens

Even maar...

De liturgie van de troost

Wat kan er de oorzaak van zijn, dat de bediening van het Heilig Avondmaal niet tot troost is geweest? In een tijd van enerzijds avondmaalsdrang - om niet te zeggen - avondmaalsdwang en anderzijds avondmaalsmijding is het goed om het evenwichtige spoor van onze vaders hierin te volgen. De schoonste voorbereidingspreek die we hebben is ons avondmaalsformulier. Het antwoord op bovengestelde vraag willen we dan ook graag daaruit afleiden. Luistert u maar: ‘willen we tot onze troost des Heeren avondmaal houden, is ons voor alle dingen van node...’ De troost is namelijk afhankelijk van twee zaken. Afhankelijk van de onmisbare bediening van de Heilige Geest wordt de troost middellijkerwijs hierdoor ervaren of (pijnlijk!) gemist. En dus moeten we bij het gemis van troost déze twee zaken nauwgezet onderzoeken. Ten eerste ‘dat we ons tevoren recht beproeven en ten anderen dat we het tot dat (doel)einde richten, waartoe het de Heere Christus heeft ingezet, namelijk dat we zulks doen zouden tot Zijn gedachtenis’. Deze beide zaken - de noodzaak van zelfbeproeving en het doel van de Inzetter - worden vanuit Paulus’ instellingswoorden in 1 Kor. 11 door onze vaders duidelijk uitgewerkt. Aan de *zelfbeproeving* wijden ze vijf onderdelen. Zo wezenlijk is het zelfonderzoek voor de troost.

1. Hoe is het met de doorleving van de ellende? Overdenk toch uw zonden en vervloeking.
2. Hoe staat het met de kennis van de verlossing die in Christus Jezus is? Er wordt gevraagd naar de planting, het wezen van het zaligmakende geloof.
3. Hoe is het met de praktijk van de kinderlijke wederliefde? Liefde tot God en de naaste? Onderzoek daartoe uw geweten en innerlijke gezindheid.
4. De dringende vermaning om af te blijven wanneer we het getuigenis van deze drie stukken ‘in onze harten niet gevoelen’.
5. De herderlijke vertroosting voor Gods nieuwgeboren kinderen, dat de Heere ze ‘in genade wil aannemen en alzo deze hemelse spijs en drank waardig en deelachtig maken’.

Het tweede waarvan de troost middellijkerwijs afhankelijk is, is het overdenken van het *doel* waartoe de Heere Christus het avondmaal heeft ingezet: ‘namelijk dat we zulks doen zouden tot Zijn gedachtenis’. Wat houdt dat nu precies in? De manier waarop de godvruchtige avondmaalganger met dit doel bezig is wordt niet aan de persoonlijke gesteldheid of omstandigheden overgelaten. Ook hier wordt herderlijk en geestelijk leiding aan zielen gegeven: ‘Maar aldus zullen wij Zijner daarbij gedenken’. Deze tere overdenking

wordt in vier aspecten nader uitgewerkt:

1. Overdenk toch het *werk* van de Borg: in Zijn onderscheiden lijdensgangen.
2. Overdenk de *woorden* van de Borg zoals Hij Zelf sprekende wordt ingevoerd: ‘Ik voor u...’.
3. Overdenk de *gemeenschap met* de Borg, ‘hongerige en dorstige zielen’.
4. Overdenk de *gemeenschap rond* de Borg, ‘Die ons tevoren zo uitnemend heeft liefgehad’.

Dus onze vaders houden dringend voor: laat de overdenking toch vooral gericht zijn op Sions betalende Borg. Dan zal er troost zijn! Anders wordt de sacramentele troost gemist, die de Inzetter bedoelt te geven aan de ‘bezwaarde en verslagen harten’. Vandaar dat het zo nodig is, dat er uitgangen van het hart naar de Middelaar zijn. Anders heeft het ‘doe dat tot Mijn gedachtenis’ toch geen inhoud? Hongeren en dorsten naar dé gerechtigheid vraagt toch om verzadiging? En dan kan, dan zal de avondmaalsgang tot onuitsprekelijke troost zijn. Gefundeerde troost!

Laten we onze avondmaalspraktijk toch wezenlijk blijven toetsen aan dit bevindelijke onderwijs. Laat het persoonlijk en ook ambtelijk voor ons een richtsnoer blijven. Zó zullen we niet beschaamd worden.

v. A.

De leeruitspraken van 1931

In dit laatste artikel wil ik een aantal slotopmerkingen maken.

Voor wie aandachtig heeft meegelezen, zal het duidelijk zijn dat onze kerkelijke vergaderingen rondom deze uitspraken bepaald niet gestempeld werden door profileringsdrang, zoals boze tongen hebben beweerd. De situatie van het moment vroeg om een duidelijk antwoord. Er moesten grenzen worden getrokken zodat het voor ieder duidelijk zou zijn waar het dan nog jonge kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten voor stond. De ontboezeming van Ds. G.H. Kersten in de Saambinder van 26 Juli 1928 heeft de hele gang van zaken gestempeld: 'Ik voel mij om der waarheid wil gedrongen'.

Leerpunten

Dit neemt niet weg dat gaande het proces bepaalde zaken - vooral kerkordelijk - wel wat zorgvuldiger hadden gekund. Dr. M. Golverdingen wijst daar terecht op in zijn boek "Om het behoud van een kerk". Men 'stapte in' bij de vergadering van de Particuliere Synode zodat de voorliggende schakels van kerkenraad en classis ontbraken. Gezien de huidige kerkelijke structuren zal men daar nu ongetwijfeld zorgvuldiger mee omgaan. De houding ten opzichte van de bezwaarden heb ik als een schoolvoorbeeld ervaren voor het kerkelijk samenleven. De wijze waarop werd omgegaan met de bezwaren van ds. A. de Blois en ds. H.A. Minderman is navolgenswaardig. Verschil in visie kan zo snel leiden tot een verharding van standpunten en tot onderling wantrouwen. Daar is echter niets van terug te vinden in het proces rond 1931. Men zocht elkaar vast te houden binnen de kaders van Schrift en belijdenis.

Daarbij is de eensgezindheid waarmee uiteindelijk de leeruitspraken zijn aanvaard en vastgesteld op de Generale Synode van 1931, veelzeggend. Het is er bepaald niet doorgeduwd en ook is er geen enkele bovenkerkelijke dwang uitgeoefend. Deze uitspraken zijn zonder enige terughoudendheid

Ds. Boston

aanvaard. Wie dan ook van harte wil staan in de Gereformeerde Gemeenten, kan mijns inziens geen bezwaren koesteren of uitdragen tegen de leeruitspraken van 1931.

Kersten en Boston

Persoonlijk vind ik het jammer dat het ds. Kersten de gelegenheid heeft ontbroken om een korte beschouwing te publiceren over de leer van de verbonden. En dan vooral met betrekking tot de bediening van het Genadeverbond. Hij heeft dit willen vergoeden met de uitgave van "Een beschouwing van het Verbond der genade", van Thomas Boston. En inderdaad, het eerste deel van dit boek is in het licht van de leeruitspraken uitstekend bruikbaar. Het tweede deel, over de bediening van het Genadeverbond, ligt in dat opzicht minder duidelijk.

Nu wordt er wel gesteld dat ds. Kersten hiermee een signaal heeft willen afgeven over de wijze waarop de bediening van het Genadeverbond een plaats moet hebben in de prediking. Dat zou kunnen. Maar eerlijk gezegd kan ik dit niet terugvinden in Kerstens eigen preken. Lees zijn Catechismuspreken, de verschillende prekenbundels en niet te vergeten zijn meditaties over Hebr. 11 'Meer dan overwinnaars': de lijn van Boston uit het tweede deel van zijn boek vindt u daarin toch niet op gelijke wijze terug. Daarmee kan beslist niet gezegd worden

dat er bij ds. Kersten geen welmenend en onvoorwaardelijk aanbod van genade in zijn prediking is geweest aan alle hoorders, integendeel! Genoemde citaten in een eerder artikel spreken daarin voor zich; maar het is toch niet zoals Boston daarover spreekt.

Boston in zijn tijd

Vanzelf moeten we ook een man als Boston zien in de context van zijn tijd. Hij behoorde tot de zogenaamde Marrow-men, die stredden voor een onvoorwaardelijke evangelieprediking tegenover hen die een voorwaardelijke prediking brachten, waarin men leerde dat een zekere vernedering van het hart vooraf vereist is om het Evangelie te ontvangen.

Hoe Bijbels gefundeerd de lijn van de Marrow-men ook is, toch lijkt men soms niet helemaal vrij gebleven te zijn van reactie-denken en van reactieprediking. De Schotse prediker John Duncan (1796-1870) heeft eens gezegd: 'Als ik een Marrow-man zou ontmoeten, zou ik zeggen: lees eens iets van de New England-man (Hooker, Shepard e.a., de zgn. pre-parationisten). En als ik een New England-man zou ontmoeten, zou ik zeggen: lees eens iets van de Marrow-man'.

Dit lijkt me een goed uitgangspunt bij een evenwichtige beoordeling van Bostons visie op de bediening van het Genadeverbond, en de conclusies die wij daaruit moeten trekken voor onze prediking.

Tot slot

De leeruitspraken leiden veelal een rustend bestaan. Zo af en toe worden ze eens voor het voetlicht gehaald. Wat mij betreft mogen ze meer leidend zijn in het kerkelijke leven. Toerustingsavonden voor ambtsdragers, lidmatencatechisaties of gemeenteavonden rondom de uitspraken zouden heel vormend en nuttig kunnen zijn. Want aan actualiteit hebben ze nog niets verloren en nog altijd treft de evenwichtigheid van de artikelen. Helemaal in de geest van de Dordtse Leerregels.

Tot slot spreek ik de wens uit dat we als Gereformeerde Gemeenten mogen blijven in het spoor dat ons voor- geslacht in de leeruitspraken van 1931 heeft getrokken, dat volkomen overeenstemt met de Heilige Schrift en de daarop gegronde Drie Formulieren van Enigheid.

(slot)

Sliedrecht,

ds. A.T. Huijser

Voor jong en oud

Een pastorale brief met betrekking tot de verleidingen van de tijd

“En Elísa bad, en zeide: HEERE, open toch zijn ogen, dat hij zie!”

2 Koningen 6:17a

“HEERE, open toch zijn ogen, dat hij zie” Nee, ik zeg niet dat wij moeten leven als kluizenaars, alleen dat wij acht moeten geven op de tijd waarin wij leven en ijverig en biddend doen wat onze hand vindt om te doen. Om te weten wat we te doen hebben, moeten wij zijn als de mensen van de stam van Issaschar, die verstand hadden van de tijden. Daarom hebben wij het bovengenoemde gebed nodig. Christus heeft ook gebeden in Johannes 17:15: “Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze.” Als wij de Heere vragen om ons en onze lieve kinderen niet in verzoeking te brengen en wij gebruiken de middelen niet voor zover dat mogelijk is om onszelf te beschermen, dan is ons gebed een schijnvertoning (Ps. 66:18 en Spr. 15:8).

“HEERE, open toch zijn ogen, dat hij zie.” Voor velen zullen de ogen te laat geopend worden, zowel in deze tijd als in de eeuwigheid. Voor velen zullen de ogen te laat geopend worden in die bodemloze put, waar weinig zal zijn en knersing der tanden. In de hel zal het in waarheid een open internet zijn voor de verlorenen waar alle verdorvenheid van de menselijke natuur als een open boek zal zijn te midden van spotten en vloeken. In de hel zal het voor altijd te laat zijn om ons te bekeren en het enige nodige te zoeken. “Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israels?” (Ez. 33:11b).

Voor sommige van mijn lezers is het misschien al te laat, wat de tijdelijke dingen betreft. Misschien zijn zij al weggevoerd door deze snelle paarden en wagens die recht op hun doel afgaan. Hoeveel ogen van mannen en vrouwen zullen te laat geopend worden, als zij zich realiseren dat de moderne communicatiemedië het middel zijn geweest om hun vertrouwen, liefde of zelfs hun huwelijk te verwoesten. Wat zij hebben gezien en niet hadden moeten zien heeft een blijvende plaats in hun hart en hun hoofd gekregen. Hoeveel harten raken als met een brandijzer toegeschroeid door wat zij hebben gezien en gehoord? (1 Tim. 4:2).

Wij weten dat de technologie een enorme hoeveelheid tijd bespaart op vele manieren en dat zij vast niet meer zal verdwijnen, maar laten we ons ook bewust zijn van het grote gevaar als wij onnodig een heleboel van onze kostbare tijd verspillen. Wij lezen in Efeze 5:16: “De tijd uitkopende, dewijl de dagen boos zijn.” Begrijp me niet verkeerd, ik heb het niet over het juiste gebruik van de technologie, maar over het *misbruik* ervan. Wij leven in een tijd

waarin de meeste zakelijke en medische informatie, communicatie en vele aspecten van het onderwijs via het internet gaan. Dit zal alleen maar toenemen naarmate de tijd voortschrijdt; daarom is het zo noodzakelijk dat wij met de knecht bidden: “Ach, mijn heer, hoe zullen wij doen?”

Ik ben ervan overtuigd dat veel van onze mensen alle nieuwe technologie in de mate waarin zij die gebruiken, helemaal niet nodig hebben. Moeten wij, wat dat betreft ook niet bidden of wij ogen mogen ontvangen om te zien? *De vraag spitst zich dan misschien ook wel toe op het volgende: Zijn wij bereid om offers te brengen voor onze godsdienst? Willen wij nog een afgezonderd volk zijn? Een godsdienst zonder offers is niet de godsdienst van de Bijbel (2 Tim 3:12). Bisschop J.C. Ryle heeft geschreven: “Wij moeten er wel wat voor over hebben als we een echte christen willen zijn, volgens het criterium dat de Bijbel stelt. Er zijn vijanden die overwonnen moeten worden, gevechten die geleverd moeten worden, offers die men moet brengen, een Egypte dat men achter moet laten, een woestijn waar men doorheen moet, een kruis dat gedragen moet worden en een loopbaan die men moet lopen.”*

“HEERE, open toch zijn ogen, dat hij zie.” Beste lezers, het schijnt dat in veel gevallen de seculiere wereld meer op haar hoede is voor de gevaren dan wij. In een recent artikel in De Waarheidsvriend, het orgaan van de Gereformeerde Bond binnen de PKN, schrijft dr. M.J. de Vries: “Nu lijkt de reformatische gezindte geen standpunt van afwijzing meer voor te staan. Sterker nog, het lijkt soms wel alsof er een soort behoefte is om aan de wereld te laten zien dat wij best wel weten hoe je met zulke apparaten om moet gaan. Wij zijn geen wereldvreemd groepje mensen, dat niet weet wat er te koop is. Nee, wij doen dit keer helemaal mee.” Men kan het zien in de aandacht die men geeft aan de preken in de kerk, en zoals Ds. Hegeman al vele jaren geleden stelde: wij zien het in de kinderen, op de catechisatie en wat het belangrijkste is, in de gezinnen. Als wij van maandag tot zaterdag zo druk zijn met al deze nieuwe uitvindingen is er dan nog tijd voor een gezinsaltaar, tijd voor een stille overdenking van Gods woord? Kunnen we echt stil zijn en aandachtig luisteren naar Gods Woord op zondag, als we een week lang in de weer zijn geweest met toeters en bellen?

Corsica (U.S.A.),

ds. E.C. Adams

Overgenomen uit: The Banner of Truth, uit het Engels vertaald door: M.A. de Korte, Barneveld

(wordt vervolgd)

Als het op school niet vanzelf gaat ...

In het eerste artikel stonden we stil bij de verschillende aard van de schepping van plant en dier aan de ene kant en de schepping van de mens aan de andere kant. De verschillen tussen mensen in gaven zijn niet in de eerste plaats terug te voeren op de schepping van de mens. Deze was in alle delen volmaakt.

Adam en Eva hebben in het paradijs geen kinderen gekregen. Het is daarom onmogelijk te zeggen hoe verschillen tussen kinderen in het paradijs zichtbaar zouden zijn geweest. Ook hierin is echter één ding duidelijk: als Adam en Eva kinderen zouden hebben gekregen in het paradijs zouden dat kinderen zijn geweest met dezelfde volmaaktheid en reinheid als waarin Adam en Eva geschapen waren. Het is echter speculeren en dat moeten we maar niet doen. Eén ding is wel volstrekt duidelijk: na Genesis 1 en 2 volgt Genesis 3 en daarna lezen we, dat Adam en Eva kinderen krijgen.

In de geschiedenis van de zondeval lezen we dat Adam en Eva bewust, weloverwogen (vers 6) het gebod van hun Schepper hebben overtreden. In één keer is alle volmaaktheid van en in de mens weg. Harmonie tussen man en vrouw wordt niet meer gevonden (vers 12 en 13) en ook de harmonie met de

hele schepping is verbroken. Het ganse schepsel zucht.

In het oordeel dat de Heere over de mens uitspreekt, treft dat gezegd wordt dat kinderen met smart gebaard zullen worden. Smart die zich uitstrekt voor, tijdens en na de geboorte van een kind. En van al die kinderen wordt gezegd: naar de gelijkenis en naar het evenbeeld van Adam. Het krijgen van onze kinderen en het opvoeden van onze kinderen ligt onder het oordeel van Genesis 3. Dat is een aangrijpende werkelijkheid. Een werkelijkheid die door het ene ouderpaar meer ervaren wordt dan door het andere.

De zondeval heeft ervoor gezorgd dat er grote verschillen zijn tussen kinderen. Verstandelijke, lichamelijke en psychische beperkingen zorgen er voor dat deze verschillen zichtbaar en merkbaar zijn. Echter, ook kinderen die zulke beperkingen niet hebben, liggen onder hetzelfde oordeel van Genesis 3. De diepste kern van de zondeval is niet zozeer hoe dat deze verschillen zich uiten in allerlei verschillen tussen mensen, maar in het diepingrijpende 'het gedichtsel der gedachten zijns harten was te allen dage alleenlijk boos'. Hoe kunnen we als ouders dat soms niet ervaren bij onze kinderen die geen beperkingen hebben, maar bij wie dat in het opgroeien

Betoon ontferming en mededogen.

zo duidelijk naar voren komt: 'aan de kennis van Uw wegen heb ik geen lust'. Eigenlijk geldt dan, ondanks alle verschillen die er tussen kinderen kunnen zijn: er is géén onderscheid. Er is geen verschil. De verschillen die er zijn, die zien we met onze ogen, die horen we met onze oren, die merken we met ons gevoel. Maar de Heere ziet het hart aan: allen in zonden ontvangen en geboren. Het beamen van deze belijdenis als opvoeders in gezin, kerk en school is op zich al een voorrecht; het doet ons de realiteit onder ogen zien. De inleving van deze belijdenis zorgt ervoor dat opvoeders met smart zien: geen reine uit een onreine. En ontlokt als het goed is voortdurend de smeekbede: Heere, Gij Zone Davids ontferm U over hen allen.

Geen verschil in het menszijn

Hoewel er dus wezenlijk geen verschil is tussen kinderen, de werkelijkheid van de opvoeding laat in de praktijk wel grote verschillen tussen kinderen zien. Een groot deel van deze verschillen is niet terug te voeren op de volmaakte schepping. We zeggen het met schroom, omdat we weten dat ouders zo sterk kunnen worstelen met de beperkingen van hun kind. Als we dan ook zeggen dat verstandelijke, lichamelijke of psychische beperkingen het gevolg zijn van onze zondeval, willen we er direct bij zeggen wat de Heere Jezus zei tegen Zijn discipelen in Johannes 9. Zijn leerlingen vragen Hem waarom een mens blind van zijn geboorte was. Ze vragen erbij: 'Wie heeft gezondigd, deze, of zijn ouders, dat hij blind zou geboren worden?' Hun Meester antwoordt dan: 'Noch deze heeft gezondigd, noch zijn ouders'.

Het is alsof Jezus zegt: Kijk niet naar zulke gebreken, alsof deze man of zijn ouders een groter oordeel verdienen dan anderen. Natuurlijk wil Hij niet zeggen dat die blindgeborene of zijn ouders geen zonden hadden. De Schrift is daarin overduidelijk. Maar wat Jezus wel wil laten horen, zien en merken, is: ga niet boven mensen staan, wat voor beperkingen ze ook hebben; laat de gedachte ver weg van je zijn dat mensen met een beperking onder een zwaarder oordeel van de Heere leven. Betoon juist vanuit de doorleefde wetenschap waar dit allemaal vandaan komt, ontferming en mededogen, en ga met hen om als medereizigers naar de grote eeuwigheid.

(wordt vervolgd)

Oud Beijerland,

J. de Waard

Wijsheid en wetenschap

Het academisch jaar begint op 1 september. Veel jongeren zullen dan hun eerste stappen zetten in een nieuwe omgeving. Als je zelf gaat starten met een studie aan één van de universiteiten of hbo-instellingen, zal je dit ervaren als een forse verandering van je dagelijkse ritme. Je vertrouwde reformatorische school wissel je in voor een onbekende, wetenschappelijke wereld.

Je studententijd is een betekenisvolle fase in je leven. Een periode waarin je positie gaat kiezen in een seculiere omgeving. Soms betekent dat een goede balans zoeken. Bijvoorbeeld tussen de Bijbelse opdracht tot soberheid en matigheid en het 'wereldse' streven naar winstmaximalisatie. Soms moet je duidelijke keuzes maken. Blijf ik uitgaan van een schepping in zes dagen of zwicht ik voor de wetenschappelijke gezichtspunten omtrent het ontstaan van de aarde? Soms wordt er een helder getuigenis van je gevraagd. Hoe formuleer ik een Bijbels standpunt in een omgeving waarin autonomie en zelfbeschikking mainstream gedachtegoed is?

In je studententijd denken we als kerk graag met je mee. Daarom is er binnen de Gereformeerde Gemeenten een Werkgroep voor Studenten. Deze werkgroep informeert je in dit artikel over haar activiteiten:

1. Twee keer per jaar organiseert de werkgroep een *landelijke conferentie* in Gouda. De zomerconferentie vindt dit jaar plaats op **vrijdag 12 en zaterdag 13 september**. Het thema 'houvast in de storm' wordt aan de hand van twee lezingen belicht: 'het geloof beleden' (vrijdagavond) en 'het ongeloof bestreden' (zaterdagmorgen). Zie voor meer informatie www.studentengg.nl. Hartelijk welkom!
2. In zeven steden zijn er *studentenkringen* van de Gereformeerde Gemeenten, die elke twee, drie of vier weken bij elkaar komen. Tijdens de kringavonden is er volop ruimte voor bezinning en ontmoeting. Als voormalig bezoeker van de kring Rotterdam kan ik je de studentenkringen van harte aanbevelen!

3. Tijdens de zomerconferentie wordt de uitgave 'Wijsheid en Wetenschap' gepresenteerd. In dit nieuwe boek (de opvolger van 'Student en kerk') geven 21 scribenten je allerlei handreikingen met betrekking tot het academische leven, je persoonlijke leven en je positie in het kerkelijke leven. Tijdens de zomerconferentie ontvang je deze prachtige uitgave gratis. Een extra reden om aanwezig te zijn...
4. De Werkgroep voor Studenten voert elk jaar gesprekken met de landelijke studentenverenigingen, die als grondslag Gods Woord en de drie Formulieren van Enigheid hebben. Met de CSFR vindt elk jaar een gesprek plaats over de koers van de vereniging, waarbij de keuze van onderwerpen, de sprekers en de publicaties aan bod komen. Met Depositum Custodi (DC) en Solidamentum vindt eens per twee jaar een gesprek plaats.

Bij de start van je studie geven we je als werkgroep graag een aantal dingen mee.

1. Als kerk voelen we ons verantwoordelijk voor jou. Van Godswege! Als jouw 'moeder' willen we jou bewaren bij Gods Woord en de belijdenisgeschriften. Hoewel je 'moeder' zeker gebreken heeft, vragen we je: blijf betrokken op de kerk, waarin je bent opgegroeid. Blijf van haar houden!
2. Als je op kamers gaat, bestaat er een risico dat je 'tussen wal en schip' terecht komt. Je thuisgemeente is ver weg, zodat je de huisbezoeken en de catechisaties niet bij kunt wonen. In je nieuwe studiestad kom je in aanraking met andere kerkelijke gemeenten, waardoor je los kunt weken van je wortels. Geef aan je kerkenraad door waar je gaat studeren en overleg met hen hoe je betrokken kunt blijven bij je thuisgemeente. Juist in je studententijd is het fijn als je je vragen met een betrokken kerkenraadslid kunt bespreken.

Het academisch jaar begint op 1 september. Veel jongeren zullen dan hun eerste stappen zetten in een nieuwe omgeving.

3. Het is niet om het even hoe je je studententijd doorbrengt. Het studentenleven in de binnensteden kan erg aan je trekken. Maak hierin duidelijke keuzes, die je voor het aangezicht van de Heere kunt verantwoorden. Je zult er geen spijt van hebben.
4. Je studententijd is een periode, waarin je geconfronteerd wordt met allerlei theoretische modellen, wetenschappelijke inzichten en godsdienstige overtuigingen. De vraag 'wat is waarheid?' kan indringend op je afkomen. Je christelijke opvoeding kan dan makkelijk verbleken en één van de vele waarheden worden. Zorg ervoor dat je gefundeerd bent in Gods Woord en de belijdenisgeschriften. Lees met grote regelmaat boeken uit de gereformeerde traditie, zoals de *Institutie* van Johannes Calvijn en de *Viervoudige Staat* van Thomas Boston.

In de uitgave 'Wijsheid en Wetenschap' haalt de voorzitter van de Werkgroep voor Studenten, ds. G. Clements, Gisbertus Voetius aan. Voetius sprak bij de opening van de Illustere School van Utrecht (1634) een rede uit over het verbinden van de wetenschap met vroomheid. Zonder de praktijk van de vroomheid kan de wetenschap zo makkelijk afglijden tot hoogmoed. In de Bijbelse vroomheid staat de 'eer van God' op de voorgrond.

Namens de Werkgroep voor Studenten wens ik je een gezegend studiejaar toe!

Gouda,

drs. G. van Veldhuizen

Kerk in mobilisatietijd

75 jaar geleden

Ruim acht maanden waren de soldaten gemobiliseerd voordat ons land in mei 1940 in de Tweede Wereldoorlog werd betrokken. Ze doorstonden de winter, ook de koudste januarimaand sinds 1838. Kerkenraden maakten zich soms zorgen over het vertier dat de militairen meegebracht hadden en waarvan ook de plaatselijke bevolking met volle teugen genoot.

De oorlogsdreiging nam toe. 'De vreze is zo groot bij de mensen en ook bij onze regering; duizenden mensen hebben rust noch duur meer', schreef ds. J.D. Barth in december 1939. De Dordtse predikant zag de situatie somber in: 'Het is een vreselijke tijd, veel, zeer veel erger dan met de vorige oorlog. Alle kleine staten moeten eraan, één voor één'.

Ds. B. van Neerbos sprak enkele weken later tijdens de bidstond voor de Zuidelijke Particuliere Synode over Jesaja 26:20: 'Ga henen, Mijn volk, ga in uw binnenste kamers, en sluit uw deuren na u toe; verberg u als in een klein ogenblik, totdat de gramschap overga'. Sommigen van Gods kinderen wisten

dat het oorlogsgeweld Nederland ditmaal niet bespaard zou blijven, zoals tijdens de Eerste Wereldoorlog nog was gebeurd. Anna Ruit-de Wachter uit Dirksland zei tegen ds. G.H. Kersten dat ze bij Psalm 91:7 bepaald was: 'Aan uw zijde zullen er duizend vallen, en tienduizend aan uw rechterhand; tot u zal het niet genaken'.

'De vreze is zo groot bij de mensen en ook bij onze regering; duizenden mensen hebben rust noch duur meer', schreef ds. J.D. Barth in december 1939.

Handreiking

Ds. Kersten, gemobiliseerd als veldprediker, sprak met een jongen 'die in zijn consciëntie zeer ontroerd werd toen de soldaten in een nacht plotse-ling werden opgeroepen. Hij zag zich voor de dood geplaatst en dat in het bewustzijn dat hij God niet kon ontmoeten. Sindsdien heeft hij geen rust. De Heere mocht hem de rust in Christus doen leren kennen'.

Ruim acht maanden waren de soldaten gemobiliseerd voordat ons land in mei 1940 in de Tweede Wereldoorlog werd betrokken. Ze doorstonden de winter, ook de koudste januarimaand sinds 1838.

Via De Saambinder gaf ds. Kersten de militairen praktische aanwijzingen, zoals over het aanvragen van verlof: geef direct aan dat je 's zondags niet met het openbaar vervoer wilt reizen. Ga niet naar de georganiseerde Ontwikkeling en Ontspanning (O. en O.), maar bespreek onderling wezenlijke onderwerpen. 'Hebt gij wat te vragen, doe het aan de veldprediker. Wilt ge mij schrijven, doe het aan mijn adres te Rotterdam. Vrienden, hoe zwaar uw weg ook zijn moge, murmureert niet, maar bedenkt dat de hand des Heeren tegen ons is uitgegaan'. De predikant zamelde giften in om militaire tehuizen van goede boeken te voorzien. 'Het verheugt mij dat onze militairen de lust niet verloren hebben om de genoemde boeken te lezen. Zelfs schreef men mij uit Brabant dat ze veel gelezen worden'.

Het leed in de gezinnen

'De mobilisatie eist dagelijks een kleine twee miljoen gulden', zei ds. Kersten op 26 april 1940 tijdens de jaarvergadering van de SGP. 'Vruchtbare akkers werden geïnnundeerd; de staat van beleg over geheel ons land afgekondigd. Voeg bij al de financiële druk die wij in ontzaglijk zware belastingen, naar te vrezen is, tal van jaren zullen gevoelen, het leed in de gezinnen gebracht nu onze zonen en mannen en vaders, dikwijls ver van huis, onder de wapenen zijn. Welk een leven voor al die soldaten, voor de gehuwden bovenal! Van welke gevaren zijn zij omringd! Wat zorgen in de gezinnen voor vrouwen die met hun kinderkens in alle omstandigheden alleen zijn achtergebleven. Wat zorgen ook voor hun bedrijven. Wij gedenken hen allen en dragen met hen mede wat zij te torsen hebben. De Heere schenke hun kracht en doe hen met stilheid, zonder murmuring, hun weg bewandelen. Zijn hand heeft het opgelegd. Gedenken wij ook de verschoning des Heeren nog over ons, in onderscheiding van de oorlogvoerende landen; in onderscheiding van wat Finland en andere landen is overkomen. Wij zijn toch niet beter dan die volkeren. O, het betaamt ons Gode te zwijgen, ook al drukt Zijn hand zwaar op ons'.

Twee weken later was Nederland in oorlog.

(slot)

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Markham (Canada):
ds. W. Harinck te Moerkapelle.

■ CATECHISATIE VOOR STU- DENTEN IN BOEZEMSIN- GELKERK ROTTERDAM

Aankomend seizoen zal, evenals vorige jaren, in de Boezemsingelkerk te Rotterdam catechisatie worden gegeven aan studenten die in Rotterdam studeren of wonen. Deze catechisatie zal ook nu weer worden gegeven door dr. ir. M. Burggraaf en zal plaatsvinden op de maandagavonden. Wil je hieraan deelnemen of ken je andere studenten die hiervoor belangstelling hebben? Meld je hiervoor dan aan **vóór 12 september** bij diaken J. Bahlman (johanbahlman@gmail.com). De eerste catechisatie wordt gegeven op **maandag 16 september**, aanvang 19.30 uur. Tot ziens op de catechisatie.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Rotterdam-Centrum

■ STUDENT EN CATECHISATIE

Voor studenten die op kamers wonen is het niet altijd mogelijk de catechisaties te volgen in de thuisgemeente. Dan is het aan te bevelen om - in onderling overleg - de catechisaties te volgen in de studiestad. Door kerkenraden in de studiesteden wordt hierover informatie gegeven op **vrijdagmiddag 12 september** als onderdeel van de conferentie voor studenten in Gouda (zie elders in dit nummer).

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2014

Pag. 168, **gemeente DEN HELDER**.
Koster is nu: A.W.D. Sluiter, Duinroos-
straat 353, 1783 GJ Den Helder, tel. 06
52655308, e-mail: adriaan_sluiter@hotmail.com

* Pag. 264, **gemeente MARKNESSE**.
Vanaf nu is belast met regeling preek-
beurten: B. Versprille, Zwartemeer-
weg 36-b, 8317 PB Kraggenburg, tel.
(0527) 252336, 0620419215, e-mail:
b.versprille@kliksafe.nl

* Pag. 332, **gemeente RIDDERKERK-
SLIKKERVEER**.

M.i.v. 1 september 2014 is scriba en tevens belast met regeling preekbeurten:
J.W. Voorwinden, Dopperstraat 1, 2983
BH Ridderkerk, tel. (0180) 462386, e-mail:
j.w.voorwinden@kliksafe.nl

* Pag. 373, **gemeente THOLEN**.

Toevoegen: Predikant: Ds. P.D. den Haan,
Burgemeester van der Hoevenstraat 5,
4691 JK Tholen, tel. (0166) 751338, e-
mail: pddenhaan@kliksafe.nl

* Pag. 414, **gemeente ZOETERMEER**.

Scriba is nu: R. de Waal, Machtildahof 14,
2719 AT Zoetermeer, tel. (079) 2000194,
e-mail: scriba@gereformeerdegemeen-
tezoetermeer.nl

BERICHTEN

■ JAARVERGADERING ZONDAGSSCHOLENBOND

Op **zaterdag 6 september** hoopt de Bond van Zondagsscholen haar jaarvergadering te houden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Krimpen a/d IJssel. De spreker op deze morgen is ds. A. Verschuure over het onderwerp: 'Het vertellen van de heilsfeiten'. Elk jaar moet u weer vertellen over de heilsfeiten. Dat is niet zo eenvoudig! In de lezing zal ingegaan worden op de problemen die het met zich meebrengt om te vertellen over deze overbekende, maar moeilijke stof. Nuttig voor elke verteller! Het bestuur hoopt dat vele leidinggevers van de diverse zondagsscholen aanwezig zullen zijn, maar ook andere belangstellenden zijn van harte welkom. Aanvang 9.30 uur.

■ LEERKRACHTEN BASISONDERWIJS WELKOM OP O-CURSUS VAN CGO!

Komend cursusjaar wordt er door de

Al zit ik in Babel, al woon ik
in een wereld die in nood
is, al woon ik in Europa
waar alles kraakt, al woon
ik in Nederland waar de
pot staat te koken, Gods
gedachten over mij zullen
bevestigd worden. Heeft
Hij over ons gedachten des
vredes en niet des kwaads,
dan zal Zijn genade aan ons
verheerlijkt worden, waar
wij ons ook bevinden.

Ds. J. Fraanje

CGO in het gebouw van het Wartburg College (locatie Marnix) te Dordrecht een mooie cursus voor onderwijsgevers (de zgn. 'O-cursus') gegeven. Deze les-serie start op **20 september**. Omdat u zich misschien vraagt of deze cursus iets voor u is, wordt er - voorafgaand aan de cursus - op **6 september** een GRATIS introductieles verzorgd o.l.v. drs. J. van Mourik!

Lestijd: 10.00-11.30 uur; inloop vanaf 9.45 uur met koffie.

Meer informatie is te vinden op onze website www.cgo.nu. Iedereen is van harte welkom!

■ PSALMZANGAVOND TE GOUDA

Psalmzangavond op **zaterdag 30 augustus** in de kerk van de Geref. Gemeente van Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b. Organist: André Nieuwkoop.

Inleidingen: J. Mastenbroek.

Aanvang: 19.30 uur, sluiting: ongeveer 21.15 uur.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 31 AUGUSTUS 2014

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alpen a/d Rijn 16.30 uur ds. J. Driessen; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Vischer; Amsterdam-Noord 10.00 uur ds. K. Boeder en 16.00 uur ds. J.J. van Eekveld; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Arnhem 18.30 uur (bev. ambtsdr.) ds. G.W.S. Mulder; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. G. Mouw; Benthuizen 19.00 uur stud. W.A. Zondag; Berkenwoude 10.00 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. R. Kattenberg; Bodegraven 18.30 uur ds. G. Clements; Borssele 14.00 uur ds. A.P. Baaijens; Boskoop 19.00 uur ds. B. Labee; Brakel 15.00 uur ds. W.J. Karels; Breda 14.30 uur ds. H. Hofman; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Delft 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur kand. H.A. van Zetten; Deventer 19.00 uur ds. A. Schot; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Eindhoven 15.30 uur ds. P. Mulder; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. J. van Laar; Enter 18.30 uur ds. J. IJsselstein; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 uur ds. G. Clements en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 uur ds. L. Blok en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 16.00 uur ds. A.T. Huijser; 's-Gravenhage 10.00 en 18.30 uur zie Scheveningen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 15.30 uur ds. A.T. Vergunst; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Hoedekenskerke 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Hoofddorp 9.30 uur kand. H.A. van Zetten en 16.00 uur ds. K. Boeder; Hoogeveen 19.00 uur

ds. J.B. Zippro; Hoogvliet 16.00 uur ds. A.J. Gunst; Houten 10.00 en 17.00 uur (H.D.) ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. J. IJsselstein; Kamperland 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Kapelle-Biezeling 10.00 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Katwijk aan Zee 16.00 uur kand. H.A. van Zetten; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 16.30 uur stud. W.A. Zondag; Lelystad 10.00 en 16.00 uur ds. P. van Ruitenburg; Lisse 10.00 uur stud. W.A. Zondag en 18.30 uur ds. K. Boeder; Marknesse 9.30 uur ds. S. Maljaars en 17.00 uur ds. J.M. Kleppe; Meeuwen 15.00 uur stud. H. Brons; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur stud. H. van der Heiden; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 en 16.00 uur ds. B.J. van Boven; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. J.S. van der Net; Nieuwerter Aa 19.00 uur ds. J.J. van Eekveld; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. A.J. Gunst en 15.00 uur ds. M.J. van Gelder; Nijkerk 9.30 uur ds. J.J. van Eekveld en 14.30 uur ds. F. Mulder; Nisse 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Oostkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck en 17.00 uur ds. M. Golverdingen; Oostvoorne 19.00 uur ds. L. Terlouw; Opheusden 10.00 (H.D.) en 18.30 uur (afscheidsdienst) ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Ouddorp 18.30 uur ds. C. Harinck; Oudemirdum 14.30 uur ds. S. Maljaars; Poederrijen 9.30 en 18.30 uur stud. H. Brons; Puttershoek 10.00 uur ds. A.T. Huijser en 19.00 uur ds. D. de Wit; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 15.30 uur ds. H. Paul; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J.

van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Rotterdam-Alexanderpolder 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Rotterdam-Centrum 14.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rotterdam-Zuidwijk 15.30 uur ds. W. Harinck; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 10.00 en 18.30 uur ds. A.T. Vergunst; Sint Philipsland 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Soest 16.00 uur stud. H. van der Heiden; Spijkenisse 19.00 uur ds. W. Silfhout; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 uur ds. R.A.M. Visser; Tholen 10.00 en 18.30 uur kand. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Veen 14.30 uur ds. M. Karens; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 19.00 uur ds. M. Joosse; Vlissingen 9.30 uur ds. M. Golverdingen en 15.00 uur ds. S.W. Janse; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 en 15.30 uur ds. P. Melis; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Wierden 9.30 en 18.30 uur stud. M.H. Schot; Woerden (Maranathakerk, Molenvlietbaan 10) 11.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C. van Krimpen en 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. D. de Wit; Zwolle 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 19.00 uur ds. S. Maljaars.

■ DINSDAG 2 SEPTEMBER 2014

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. P. Melis; Berkenwoude 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Drachten 19.30 uur ds. A. Schot; Hoogeveen 19.30 uur ds. G. Mouw; Marknesse 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Oosterend 19.00 uur ds. M. Mondria; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Ouddorp 19.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. J.W. Verweij.

■ WOENSDAG 3 SEPTEMBER 2014

Amsterdam-Noord 19.30 uur ds. A. Schot; Benthuizen 15.00 uur (bevestigingsdienst) ds. G.J. van Aalst en 19.30 uur (intrededienst) kand. H.A. van Zetten; Krabbendijke 19.30 uur (voor de zending) ds. G.M. de Leeuw; Nieuwdorp 19.30 uur ds. A.T. Vergunst; Opheusden (in kerkgebouw Gereformeerde Gemeente in Nederland) 14.00 uur (huw.

bev.) ds. G.M. de Leeuw; Poederrijen 19.30 uur ds. J. van Belzen; Puttershoek 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure.

■ DONDERDAG 4 SEPTEMBER 2014

Barneveld-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Benthuizen 13.45 uur (huw.bev.) ds. F. Mulder; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. A.P. Baaijens; 's-Gravenpolder 19.30 uur ds. A. Verschuure; Herkingen 19.30 uur ds. L. Terlouw; Hoedekenskerke 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hoofddorp 19.45 uur ds. W. Visscher; Krimpen a/d IJssel 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; Mijdrecht 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. J. van Rijswijk; Nisse 19.30 uur ds. G. van Manen; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Rotterdam-Zuidwijk 19.45 uur ds. A.T. Vergunst; Sint Annaland 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Sliedrecht 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.30 uur ds. W. Silfhout; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Westzaan 19.30 uur ds. M. Karens; Zwijndrecht 19.30 uur ds. B. van der Heiden.

■ VRIJDAG 5 SEPTEMBER 2014

Barneveld-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; 's-Gravenpolder 14.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Klaaswaal 14.30 uur (huw.bev.) ds. G.J. van Aalst; Nunspeet 14.15 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Opheusden (in kerkgebouw Gereformeerde Gemeente in Nederland) 14.30 uur (huw.bev.) ds. G.M. de Leeuw; Tholen 14.00 uur (huw.bev.) kand. P.D. den Haan; Yerseke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 31 AUGUSTUS 2014

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Nunspeet geeft met droefheid kennis dat de Heere, in de hope des eeuwigen levens, uit het midden van de gemeente heeft weggenomen de heer

Johannes Elias de Langen

in de leeftijd van 92 jaar.

Gedurende de jaren 1973 tot en met 1998 heeft hij onze gemeente met grote getrouwheid in het ambt van ouderling mogen dienen.

De Heere gedenke mw. J. de Langen-Barendregt, haar kinderen, klein- en achterkleinkinderen in dit grote verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, ds. A. Schot, *preses*
E.G. Polinder, *scriba*

Nunspeet, 18 augustus 2014

LUNTEREN mooie omgeving, van **BOS, HEIDE**, zandverstuiving, een rustig gelegen en **GEZELLIG** ingerichte. Vak.woning
Tel 0318 461624

TE HUUR,
In het buitengebied tussen Barneveld en Lunteren,
1 evt 2 persoons woning,
vanaf September.
Voor interesse, 0342-420278

Dorst
BEGRAFENISVERZORGING

Molenpad 4
4696 BP Stavenisse
Telefoon: 0166 - 69 74 38
Mobiel : 06 -10 64 28 07
www.dorstbegrafeniszorg.nl

Wij verzorgen alléén begrafenissen

**Voormalige pastorie
Scherpenzeel te koop**
Het betreft een vrijstaande woning met garage. De woning is gelegen op een perceel 620m² en heeft een inhoud circa 650m³. Ideaal voor een groter gezin (5 grote slaapkamers en 1 werkkamer) of iemand die aan huis wil werken. Dicht bij basisschool en centrum. Vraagprijs €399.000 KK.
Info en brochure:
makelaar T&A van Es, 06-13783143.

*Dagbesteding
Op eigen steer*

De Betuwehof Zorg
Dagbesteding ouderen - Achterberg

contact: Bert of Julia Hak
tel: 0317 -6 18 18 0
info@betuwehof.nl
www.betuwehof.nl

Te Koop:
Prefab MANTELZORGWONING op maat. Incl. plaatsen / aansluiten. Scherpe prijzen! Inlichtingen: mantelzorgwoning@kliksafe.nl
06-1397 5619

Nazomen in de bossen van **Rijssen/Holten**. Te huur ruime 6pers stening met cv, ww, wasm, droger, ea. Ruime tuin met veel privacy op het zuiden. Info 0180-521219

In de knop gebroken

Reformatische vereniging voor ouders bij wie tijdens de zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden

www.indeknopgebroke.nl
info@indeknopgebroke.nl • telefoon: 06 - 49 49 94 99

PRAKTISCH VOOR CATECHISANT EN CATECHEET

ds. C. Hogchem

LEESBOEK BIJ DE BELIJDENISCATECHISATIE

Openbare belijdenis des geloofs is een ernstige zaak; de voorbereiding daarop ook. Het gaat immers over de leer die naar de godzaligheid is! Dit Leesboek bij de belijdeniscatechisatie kan gebruikt worden naast *de Korte lessen over Kort Begrip* van ds. G.H. Kersten. Het is niet alleen bedoeld voor ieder die zich nader wil bezinnen op de behandelde onderwerpen tijdens de belijdeniscatechisatie,

maar óók erg leerzaam voor al degenen die reeds openbare belijdenis hebben afgelegd.

Het is zodanig opgebouwd dat het voor verschillende niveaus bruikbaar is. Aan de orde komen niet alleen de vragen en antwoorden van het Kort Begrip, maar ook datgene wat daarmee in verband staat. Zoals de vragen die gesteld worden bij het afleggen van openbare belijdenis, en het ontstaan van de belijdenisgeschriften. Daarnaast is gewerkt met verduidelijkende voorbeelden en verdiepende opmerkingen.

Geb. 248 blz.

Prijs:

24,50

vertrouwd bij de boekhandel

Uitgeverij Boekhandel

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

www.gebrkoster.nl

KO1254

Praktijk den Uijl

biedt hulp vanuit een Bijbelse visie aan kinderen, jongeren en volwassenen bij o.a:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Praktijk den Uijl

psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel

010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Tel.: (0318) 526641

Bgg.: (06) 53638114

24 uur per dag bereikbaar

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal

Wij verzorgen uitsluitend begrafenissen

www.wegenaar.nl

Begrafenisonderneming
De Kloe

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren

Tel. 0418 - 56 21 74

www.begrafenisondernemingdekloe.nl

TE HUUR in Veenendaal: zelfstandige woonruimte voor een werkende/studerende jongeman.
Inl. tel. 0318-501010 / 06-20417617.

NAZOMEREN? PROFITEER!
reeds v.a € 140 p.w. AMELAND-TERSCHELLING-BAKKEVEEN(Fri) OMMEN- HARDENBERG
t.h chalets/stacars kijk op www.vdsluisvakanties.nl
of bel 0512-5126096

Te koop/te huur i.v.m. vertrek naar Malawi:
Eengezinswoning met diepe achtertuin. In rustige nieuwbouwwijk (Kernhem) Ede, Gld. Bep Klok.
Tel.nr. 0318-654384 / 0650849262

Woonruimte gezocht.

Wij (echtpaar van 70 jaar) zoeken per D.V. half oktober a.s. tijdelijke woonruimte in de omgeving van Lunteren.

Tel: 0182-341831 / 06-83388878
Email: tjdeheer@kliksafe.nl

Komt u ook genieten van de Bronstijd op de Veluwe. Vanaf Camping Weijdehorst in Uddel kunt u, in de verte, het geburl horen van de herten. In September krijgt u 10% korting. www.weijdehorst.nl
0577402520

Jongeren richting wijzen

Jeugdbond zoekt betrokken kartrekker voor +16 jongerenavonden

Vier keer per jaar organiseert de Jeugdbond een Check-in avond voor jongeren van 16 tot 20 jaar. Check-in wil verbinding maken met jongeren en tussen jongeren. Check-in is betrokken op het (eeuwig) welzijn van jongeren, is gericht op contact en biedt diepgang.

Voor Dordrecht, Apeldoorn en Zeist zoeken wij dringend een voorzitter die samen met een team deze avonden vorm geeft.

Profiel:

- Je bent tussen de 25 en 40 jaar
- Je bent positief betrokken op de kerk en het geheel van de Gereformeerde Gemeenten
- Je bent een verbinder en werkt graag samen met een werkgroep
- Je bent in staat om draagvlak te ontwikkelen en behouden
- Je vindt het waardevol om met jongeren bezig te zijn
- Je kunt goed organiseren
- Je wilt ook bezinnend leiding geven aan deze avonden

Meer info: check-in@jbgg.nl
of 06-16278026

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

AMBTSKLEDING...

Klamars
FASHION

's-Gravenstraat 63 | 4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl | www.klamarsfashion.nl
ADVIES AAN HUIS MOGELIJK!

Grote Koor- en Samenzangavond de Doelen Rotterdam

DV. zaterdag 27 september 2014

Urker Visserskoor Crescendo & Gemengd Koor Yerseke
zingen Psalmen t.b.v. Theologische School
Ds. A. Moerkerken – Ds. C. van Krimpen
Organist: Pieter Heykoop

Bestel op tijd uw kaarten via: www.burgtours.nl
(uitsluitend toegang op reservering!)

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:
Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

TE HUUR in **Veenendaal**: zelfstandige woonruimte voor een werkende/ studerende jongeman.
Inl. tel. 0318-501010 / 06-20417617.

Voor Verantwoorde Boeken!
www.derooboeken.nl
078-6124081

Per september weer te huur:
Onze gezellige recreatiewoning met besloten tuin. 4-6 personen.
Ook zeer geschikt voor winterverblijf.
Huur € 150,- p. week, excl. schoonmaakkosten en T.B.
Bij huur op langere termijn korting.
H. van Engelen, Harderwijkerweg 464, 8077 RM Hulshorst.
Tel. 0341-451655

Kraamzorg

“Die eerste kraamdagen vergeet ik nooit meer”

Kraamzorg door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **huishoudelijke hulp en verpleging & verzorging**

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus Eminent
Domus Monarke
Cantilena enz.

Ruime ervaring in zaal- en kerkorgels

Stolk Orgels

NIEUWERKERK A/D IJSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Voorlichtings-avond over wonen in Katwijk

Voor personen met een verstandelijke beperking (samen met hun ouder(s)/ verzorgers), die (in de toekomst) begeleid zelfstandig willen wonen in Katwijk. Adullam wil in samenwerking met de stichting Morgenster uit Katwijk (voor identiteitsgebonden belangen op reformatorische grondslag) komen tot een wooninitiatief voor de achterban in Katwijk. Tijdens deze avond wordt ingegaan op het wooninitiatief. Doel van deze voorlichtingsavond is om te onderzoeken of er voldoende belanghebbenden zijn om een wooninitiatief in Katwijk te realiseren voor personen met een lichte tot matige verstandelijke beperking.

Deze avond wordt gehouden op D.V. 11 september, aanvang 20.00 uur, einde 22.00 uur. Inloop vanaf 19.30 uur. Locatie: de zaal van de Christelijke Gereformeerde kerk, Duinrustplein 10, 2225 PK, Katwijk aan Zee. U kunt meer informatie opvragen of indien gewenst direct opgeven bij: mw. J. de Graaf, T 0342 42 00 12, e-mail: jdegraaf@adullamzorg.nl.

waardenvolle zorg

HARKES
Begrafeniszen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop
www.harkesbegrafeniszen.nl
Wij verzorgen alleen begrafenissen

0172 - 21 21 22

Fides
praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

SHG biedt u passende zorg

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG zorg die aansluit bij uw manier van leven. Bijbelse normen en waarden vormen daarin de basis voor uw en onze dagelijks levenshouding en medagebruik.

Kraamzorg
Bel 0187 - 4891 73
b.g.g. 0342-492155
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
en van 13.00 - 15.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Thuiszorg
Bel 0166 - 65 26 05
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar, in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Lekker naar Texel...

WEEKEND/ MIDWEEK **€119***
WEEK **€149***

De Verrassing
Bangslouwpark

www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06

* Vanaf prijs, geldig buiten de schoolvakanties, tot de herfstvakantie 2014